

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Eduskunnan oikeusasiamieheltä on pyydetty lausuntoa yllä mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettua lakia. Esitysluonnoksen mukaan opiskelijalle myönnetty oleskelulupa otetaan peruuttamisharkintaan tai uutta oleskelulupaa ei myönnetä, jos tulee ilmi, että opiskelija on turvautunut toimeentulotukeen.

Totean lausuntonani seuraavan.

Vaikutusten arvioinnissa ei ole otettu kantaa siihen, millaisia vaikutuksia – opiskelijan opintoihin jo ehkä pitempäänkin panostaneelle – oppilaitokselle voisi olla esimerkiksi resurssien tai toiminnan järjestämisen näkökulmasta sillä, että opiskelija menettäisi oleskeluluvan ja joutuisi keskeyttämään opintonsa jopa satunnaisen toimeentulotukeen turvautumisen perusteella. Jatkovalmistelussa esitystä olisi aiheellista täydentää tältä osin.

Luonnoksen perusteella jää tulkinnanvaraiseksi, onko Maahanmuuttovirastolla harkintavaltaa sen päättäessä oleskeluluvan peruuttamisesta, vai onko opiskelijan yksilöllisiin olosuhteisiin liittyvää harkintavaltaa vasta siinä vaiheessa, kun ollaan päättämässä maasta poistamisesta. Pykälän sanamuoto (s. 23) on kirjoitettu ehdottomaan muotoon, kun taas sen perustelut (s. 18) näyttäisivät jättävän sijaa harkinnalle. Harkintavaltaa näyttäisi olevan myös tai viimeistään arvioitaessa maasta poistamista (s. 13).

Sikäli kuin harkintavaltaa on tarkoitettu jättää jo arvioitaessa oleskelun peruuttamista, asia tulisi jatkovalmistelussa selkiyttää ja säätää suoraan laissa – perusteluiden varassa olevan maininnan sijaan – niistä poikkeuksista, joiden vallitessa oleskeluoikeuden peruuttamisesta voitaisiin toimeentulotukeen turvautumisesta huolimatta luopua.

Keinänen Krissu

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia - Apulaisoikeusasiamies Mikko Sarja
ja Esittelijäneuvos Jari Pirjola